

JAVIER RICOU
Baqueira Beret

És un laboratori de referència de la traumatologia on s'han atès i documentat l'últim mig segle al voltant de cent mil lesions relacionades amb l'esquí. Un centre mèdic reconegut en l'univers de la neu per la informació i dades emmagatzemades, sol·licitades des de destinacions d'esquí de tot el món per elaborar estudis sobre l'evolució de la medicina dels esports de muntanya.

El centre mèdic de Baqueira-Beret va commemorar ahir els seus cinquanta anys de vida amb un acte en què es va voler retre, com no podia ser de cap altra manera, homenatge al fundador del centre. Al "senyor Manolo", que és com s'adreçaven els habitants de l'Aran a Manuel Vidal Moner, el metge nascut a Betren que va aixecar el 1968 aquella consulta a peu de pistes, a la cota 1.500 de Baqueira-Beret.

Manuel, "el senyor Manolo", va ser un metge de la neu en tots els sentits. Va néixer a començaments del segle passat en aquella aïllada vall de muntanya on la vida era molt difícil. Va tenir la sort de poder estudiar a Barcelona (els seus pares van fer un gran esforç), on es va llicenciar en Medicina. Va començar a treballar a l'Hospital Clínic amb malalts de tuberculosi. Però aquella feina li va durar molt poc. Era l'hereu de la casa de Betren on havia nascut i els seus pares, els mateixos que el van animar a abandonar el Pirineu per estudiar a Barcelona, li van demanar que tornés a l'Aran per fer-se càrrec del negoci ramader de la família. És el que marquen llavors els canons de la vida rural. L'especialista en malalties relacionades amb la tuberculosi va acabar convertit en metge de poble, professió que va compaginar amb les responsabilitats pròpies d'un hereu de casa de muntanya.

Al seu nou lloc li va tocar especialitzar-se en traumatologia. Les explotacions mineres de Liat i Montoliu, primer, i el desembarcament de les hidroelèctriques al Pirineu, després, van canviar el perfil dels pacients. Van augmentar les fractures d'ossos i contusions provocades per accidents laborals. Manuel Vidal va adquirir nous coneixements sobre traumatologia a França. Així que quan es va inaugurar Baqueira-Beret (el 6 de desembre del 1964) el "senyor Manolo" havia après ja molt d'ossos i lligaments. Aquest metge, que va participar també en el naixement de l'estació aranesa, va aixecar quatre anys després de l'obertura de l'estació al

ARXIU FAMILIA VIDAL

ARXIU FAMILIA VIDAL

Consulta familiar
Manuel Vidal, amb el seu fill Aleix en braços, va tenir entre els seus més fidels col·laboradors la seva esposa (imatge

superior). Aleix Vidal (a l'esquerra i a baix al centre, a la segona fila) dirigeix el centre des del 1992, any en què va morir el seu pare

que són rescatats a les pistes i portats a una consulta desconeguda "la màxima sensació de tranquil·litat i seguretat". I això val tant per al nen que ha anat amb autocar a l'estació amb els companys de classe com per al pacient que paga de la seva butxaca un helicòpter si la lesió requereix ingress hospitalari. "El primer que cal fer és reduir l'angoixa del pacient lesionat durant una pràctica de lleure -continua Aleix Vidal- i després treballar per la recuperació total del pacient".

A l'època de Manuel Vidal "era molt més difícil fer el seguiment del pacient un cop abandonava el centre mèdic de Baqueira i les evacuacions a l'hospital en els casos més greus trigaven més. Ara tot és més fàcil a l'hora de seguir l'evolució de les lesions i ràpid, pel que fa a l'atenció", afegeix Aleix Vidal, que també és director del centre mèdic de Boí-Taüll.

Anys enrere els principals enemics del traumatòleg que treballava a peu d'estació eren l'estat de les pistes i el material d'esquí. Ara s'ha millorat molt en tots dos aspectes i les principals causes d'ale accident són la velocitat i la

El metge de la neu

R
EL REPORTATGE

Manuel Vidal va crear fa mig segle el centre mèdic de

ARXIU FAMILIA VIDAL

ports de muntanya. L'anàlisi d'aquelles dades referides a prop de cent mil atencions de pacients permeten dibuixar un fidel gràfic sobre l'evolució d'aquesta mena de lesions durant el darrer mig

TRAUMATOLOGIA OBLIGADA
Les hidroelèctriques i les mines, abans de l'esquí, van canviar

pues de l'obertura de l'estadi el centre mèdic a peu de pistes. Ho va fer amb la inestimable col·laboració de la seva esposa.

La història de Manuel Vidal, mort el 1992 en un accident de trànsit a França amb 72 anys, va ser recordada ahir pel seu fill, Aleix Vidal, actual director del centre mèdic de Baqueira i cirurgià ortopeda i traumatòleg del centre mèdic Teknon de Barcelona. La passió per la medicina i, especialment la traumatologia, va atrapar l'Aleix de molt petit. Acompanyava el seu pare en les seves visites i d'ell n'ha heretat, afirma, "la meticulositat i inquietud científica presents sempre en la seva feina".

L'arxiu mèdic d'aquest centre de Baqueira és avui un autèntic tresor per a tot estudiós de les lesions causades per l'esquí i es-

Baqueira, una consulta referent al món de l'esquí per a l'estudi de l'evolució de les lesions en aquest esport

de lesions durant el darrer mig segle. En tot aquest temps han canviat moltes coses: el material, els complementos de protecció, l'estat de les pistes, planxes més amples i curtes que han donat més velocitat a l'esquí... Però n'hi ha algunes que no canvien malgrat per anys que passin. "Igual com feia el meu pare, jo sempre dic el mateix als meus treballadors: aquí tots els pacients han de ser tractats com si fossin la persona més important del món", afirma Aleix Vidal.

Un consell ajustat a la particularitat d'aquest centre mèdic de Baqueira per on han passat al llarg de la seva història des de membres de la família reial, fins a polítics de tots els colors o personatges molt coneguts. Per Aleix Vidal el més important és transmetre als esquiadors lesionats

L'esquí, van canviar l'especialitat de Vidal

PACIENTS IL·LUSTRES

Han passat pel centre des de reis fins a polítics de tots els colors i famosos

UN LABORATORI DE LA NEU

La consulta acumula cent mil atencions amb dades valuoses per a la medicina de muntanya

de lesions durant el darrer mig segle. En tot aquest temps han canviat moltes coses: el material, els complementos de protecció, l'estat de les pistes, planxes més amples i curtes que han donat més velocitat a l'esquí... Però n'hi ha algunes que no canvien malgrat per anys que passin. "Igual com feia el meu pare, jo sempre dic el mateix als meus treballadors: aquí tots els pacients han de ser tractats com si fossin la persona més important del món", afirma Aleix Vidal.

Segons les dades recollides al llarg de la seva història pel centre mèdic de Baqueira, les lesions en extremitats inferiors (42,3%) són les més freqüents, seguides de les superiors (37,3%), tronc (11,4%) i cap i cara (8,8%). Entre els practicants de surf de neu la lesió més comuna és la fractura de canell, mentre que els aficionats a l'esquí alpí pateixen més lesions dels lligaments del genoll.

Són només algunes de les dades emmagatzemades en aquest laboratori de lesions de la neu creat per Manuel Vidal el 1968 a l'Aran. Informació que s'ha traslladat, entre molts altres llocs, a la Société Internationale de Traumatologie et Médecine des Sports d'Hiver, que presideix Aleix Vidal.●